

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JEZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza

MMLL-R0-100-2305

DATA: **17 maja 2023 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **35**

**WYPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia zdającego do:

dostosowania
zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika języka litewskiego.

Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)

Poziom podstawowy

Martynas Mažvydas, *Katekizmo prasti žodžiai (Knygelės pačios bylo)*
Mikalojus Daukša, *Postilė (Prakalba į malonųjį skaitytoją)*
Kristijonas Donelaitis, *Metai, Pasakėčios*
Motiejus Valančius, *Palangos Juzė*
Antanas Baranauskas, *Anykščių šilelis, Dainu dainelę*
Žemaitė, *Petras Kurlėlis*
Vincas Kudirkas, *Laisvos valandos*, wybrane wiersze, w tym: *Tautiška giesmė*
Maironis, *Pavasario balsai*, wybrane wiersze, w tym: *Kur bėga Šešupė, Mano gimtinė, Aš norėčiau prikelti*
Keturakis, *Amerika pirtyje*
Vydūnas, *Tėvynė ir žmogus* (iš knygos *Septyni šimtmečiai vokiečių ir lietuvių santykių*)
Vaižgantas, *Dėdės ir dėdienės*
Šatrijos Ragana, *Irkos tragedija*
Vincas Krėvė, *Dainavos krašto senų žmonių padavimai*, wybrane podania, w tym: *Daina apie arą; Raganius, Skirgaila, Bedievis*
Antanas Vienuolis, *Užkeiktieji vienuoliai, Paskenduolė*
Ignas Šeinius, *Kuprelis*
Kazys Binkis, *100 pavasarių*, wybrane wiersze, w tym: *Vėjavaikis, Vokiškas pavasaris*
Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly I d., Margi sakalai, Vergas*
Jonas Biliūnas, *Liūdna pasaka, Vagis*
Balys Sruoga, *Dievų miškas*
Ieva Simonaitytė, *Vilius Karalius*
Salomėja Nėris, *Diemedžiu žydėsiu, Žvaigždė – jaunystė, Prie didelio kelio*, wybrane wiersze, w tym: *Maironiui, Partizanai miškuos, Prie didelio kelio, Lietuvai*
Kazys Boruta, *Baltaragio malūnas*
Antanas Miškinis, *Psalmės*
Bernardas Brazdžionis, *Poezijos pilnatis*, wybrane wiersze, w tym: *Aš čia – gyva, Šaukiu aš tautą, Ažuolas, Lietuviškam žodžiui, Be motinos tėvynės (malda)*
Albinas Žukauskas, *Poringės* (iš: *Rinktiniai raštai II t.*), wybrane wiersze, w tym: *Bubeliai, Sena troba*
Iš Juozo Vainos tautosakos rinkinių, *Nuo Punsko iki Seinų I d.*
Kazys Bradūnas, *Svetimoji duona* (skyrius iš rinktinės *Prie vieno stalo*), wybrane wiersze, w tym: *Egzodo poetai, Mane pašaukė žemėje gimti, Be tėvynės*
Vytautas Mačernis, *Vizijos*
Justinas Marcinkevičius, *Mindaugas, Mažvydas (pirma dalis, epilogas)*; wybrane wiersze, w tym: *O tėviške, Lopšinė gimtinei ir motinai*
Romualdas Granauskas, *Gyvenimas po klevu*
Marcelijus Martinaitis, *Kukučio baladės*, wybrane wiersze, w tym: *Kukutis važiuoja pilnu troleibusu, Kukutis nori pamatyti tėvynę*
Vanda Juknaitė, *Išsiduosį. Balsu*
Birutė Jonuškaitė, *Rugių laukas*, wybrane opowiadania, w tym: *Velykos*
Jurga Ivanauskaitė, *Kaip užsiauginti baimę*

Poziom rozszerzony

Vaižgantas, *Nebylys*

Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly*

Antanas Škėma, *Balta drobulė (14 skyrius)*

Juozas Aputis, *Šūvis po Marazyno ąžuolu*

Romualdas Granauskas, *Su peteliške ant lūpų*

Sigitas Geda, *Giesmė apie pasaulio medį*

Ričardas Gavelis, *Jauno žmogaus memuarai (dvyliktas skyrius)*

Danutė Kalinauskaitė, *Išregistruoti vaiduoklį*

Aidas Marčėnas, *Lietaus uždanga, Ars poetica, Dovana*

Inne lektury obowiązkowe zamieszczone w Informatorze o egzaminie maturalnym z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej od roku szkolnego 2022/2023, do których również można się odwołać

Poziom podstawowy

Antanas Vienažindys, *Kaipgi gražus gražus*, wybrane wiersze, w tym: *Daina (vietoj pratarbos)*, *Sudieu, kvietkeli tu brangiausiai!*

Paulius Širvys, *Neklauskit meilės vardo* (skyrius iš rinktinės *Ir nusinešė saulę miškai*), wybrane wiersze, w tym: *Ir pražydo linai*, *Ateisiu tylią naktį*, *Prie pasakų miesto*

Janina Degutytė, *Raudos*

Sigitas Birgelis, *Antanuko poringės* (skyrius iš rinktinės *Ožkiniai linų mėlynų*)

Pasirinkite vieną iš pateiktų temų ir parašykite rašinį.

- Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė kaip **350 žodžių**.
- Pasirinktos temos numerį įrašykite langelyje.
- Rašinį rašykite nurodytame lauke. Nerašykite paraštėse.
- Rašinį rašykite lietuviškai.

1 tema (0–35)

Tėvynės meilė ir ilgesys. Svarstykite interpretuodami ir lygindami pateiktus Salomėjos Nėries ir Bernardo Brazdžionio eilėraščius.

Salomėja Nėris

Lietuvai

Iš negandingų vakarų
Audrų perkūnijų prikrauti
Lingavo debesų laivai.
Tada graži, graži buvai,
Akim tyliųjų ežerų...
Lyg eidama linelių rauti.

Dangus įkaito nuo žarų,
Gaisravietės žėravo baisios.
Ties vieškeliu, ties vėjuotu
Nustebusi stovėjai tu
Akim tyliųjų ežerų,
Upelių kaspinais žydraisiais.

Negaila juodbėrių bėrų,
Jaunų dienų jaunam negaila.
Man gaila tik tavęs vienos
Įsigalvojusios, liūdnos –
Akim tyliųjų ežerų...
Tavęs man begaliniai gaila.

Ir tavo ašarų tyrų...
Jom dulkių vieškelio nelaistyk.
Neverk daugiau ir neliūdėk,
Kovon mane tu palydėk
Akim tyliųjų ežerų...
Tau dovanų parnešiu laisvę.

Maskva, 1944 m.

<http://antologija.lt>

Bernardas Brazdžionis

Aš čia – gyva

Ieškojau tėviškės tamsioj naktij, it kapas:

– Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?

Ar plaka dar skausme širdis sukepus,
ar tu gyva, ar negyva?

Iškėliau, šaukdamas, rankas į dangų juodą:

– Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?

Ir kai parpuoliau, bėgdamas per gruodą,
atsakė man: – Aš čia – gyva.

Aš čia – gyva, – po kojų tarė žemė,

aš čia – gyva – sūnau, ar nematai?

Aš čia – gyva, – palinkę ir sutemę
atsiliepė dangaus skliautai.

Aš čia – gyva, – Dubysa subangavo,

aš čia – gyva, – jai pritarė krantuos,

aš čia – gyva, – kaip aidas sudejavo
daina pagojuose aukštuos.

Ėjau klupau iš pirkios į pirkele:

– Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?

Tik balsas tas man rodė tamsų kelią:

Aš čia – gyva, aš čia – gyva.

Kaip skausmo ašaros, mirgėjo žiburėliai...

– Ar tu tenai, ar tu ten, Lietuva?

Ir iš tamsos, ir iš nakties, ir iš šešėlių
atsiliepė: – Aš čia – gyva.

1940 m.

<http://antologija.lt>

Kūrėjas ir emigracija. Svarstykite remdamiesi pateikta Dalios Kuizininės straipsnio ištrauka ir kitais pasirinktais lietuvių literatūros tekstais.

Dalia Kuizininė

Praradimo ir išlikimo dilema išeivijos kultūroje

Vengdami represijų, iš Lietuvos 1944–1945 m. buvo priversti pasitraukti apie 60 tūkstančių lietuvių. Tai kardinaliai pakeitė jų gyvenimą, dvasinę savimonę, pasikeitę sąlygos veikė pasitraukusiųjų vertybinę orientaciją. Jau Lietuvoje patirtoji karo katastrofa, okupacijų išgyvenimai buvo pažeidę ne tik natūralų, įprastą gyvenimo ritmą, bet tragiškai palietę daugelio asmeninius gyvenimus, kūrybą. Pasitraukusieji lietuviai drauge su panašaus likimo kitų Baltijos šalių, ukrainiečių, lenkų žmonėmis prieglobstį atranda Vokietijoje, suskirstytoje į karą laimėjusiųjų sąjungininkų anglų, amerikiečių, prancūzų zonas. [...]

Įvardijimas savęs tremtiniais lietuviams buvo priimtinausias pirmaisiais buvimo svetur metais Vokietijoje. Jis buvo vartojamas penkerius metus. [...] Jau vėliau Amerikoje gimtinės, žemės ir su ja susijusių vertybių praradimas, mėginimas pritaipyti svetimijoje aplinkoje yra pavadinamas tarptautine egzilio, egzodo arba lietuviškąja išeivio sąvoka.

Tremtis pirmaisiais pasitraukimo iš Lietuvos metais daugelio išeivijos kultūrininkų, kūrėjų suvokiama kaip asmeninė ir visos tautos tragedija. [...] Fizinis savosios žemės praradimas buvo itin skausmingas iš kaimo kilusiam žmogui, kuriam „emigruoti reiškia tam tikra prasme numirti“. Tai viena iš kraštutinių tremtininkiškos pasaulėjautos pasireiškimo formų [...]. Dauguma lietuvių buvo kilę iš kaimo, ir žemė, ryšys su žeme, archajinė liaudies pasaulėjauta buvo jų įkvėpimo šaltinis, iš čia jie sėmėsi jėgų savo kūrybai. Neatsitiktinai jau pirmųjų metų tremties literatūroje randame itin daug žemės mistikos, žemės mitologijos. [...]

Praradimo kančia griaua vertybinę sistemą, pastovumą, tuo pačiu egzilio žmogus, ypač kūrėjas, tampa savo tautos reprezentantu svetimijoje kultūrinėje aplinkoje: „...kančia yra lyg ta kaina, kurią mes turime mokėti už mūsų žmogiškąją tobulybę, už mūsų pirmąją vietą tarp kitų pasaulio būtybių“. Daugeliui kūrėjų penkeri metai, praleisti Vokietijos DP* stovyklose, tampa dvasinio lūžio, kūrybinių ieškojimų, kartais pralaimėjimų, kartais atradimų laikotarpiu. Šiuo laikotarpiu, kai netenkama pastoviuųjų vertybių, vieni užsidaro, nesidomi aplinkiniu gyvenimu ir puoselėja iš Lietuvos atsineštąsias vertybes, kiti mėgina ieškoti naujų kūrybinio ar visuomeninio gyvenimo įprasminimo kelių. Gimtinėje egzistavo natūralus ryšys su tradicija, su savo tautos istorija, kultūra. Tremtyje atskaitos taškai, vertinimo kriterijai susvyravo, iškilo būtinybė juos keisti, tačiau ir tremtyje visais įmanomais būdais mėginta atkurti visus Lietuvoje egzistavusius visuomeninio bei kultūrinio gyvenimo modelius, politines bei visuomenines organizacijas. [...]

Šalia daugybės politinių ir visuomeninių organizacijų veiklos Vokietijos DP stovyklose nuolat plečiamas švietimo ir kultūrinis tinklas: buvo kuriamos mokyklos, leidžiami vadovėliai, studentai tęsė studijas Vokietijos, Austrijos universitetuose ar naujai įkurtame Pabaltijo universitete Hamburge. Atgaivinami dramos ir dailės sambūriai, leidžiamos knygos ir spauda. [...]

Išskirtinės tremties sąlygos, pasikeitusi kultūros, literatūros ir meno samprata sukūrė galimybę kurti, dalyvauti meno kūrybos procese daugeliui mėgėjų. Kūryba, iškelianti ir aukštinanti patriotinius jausmus, daugelio tuometinėje sampratoje tapo kovos priemone už paliktosios tėvynės laisvę, už pavyzdingo lietuvių įvaizdžio literatūroje formavimą. [...] Įvairių generacijų atstovai svetimijoje aplinkoje adaptavosi skirtingai, nevienodai jie priėmė vakarietiškas įtakas. Jaunoji karta svetimijoje aplinkoje ieškojo naujų savęs įprasminimo būdų,

nebuvo užsidariusi nuo pasaulinės kultūros ar literatūros įtakų, o jungė vakarietiškoją tradiciją su lietuviškoja. [...]

Jaunieji rašytojai ir žurnalistai gana lanksčiai ir imliai perėmė, pritaikė tai, ką pozityvaus gavo studijuodami Vokietijos universitetuose, skaitydami knygas, ieškodami visuotinės kultūros paralelių su lietuviškosios kultūros tremtyje įvairiomis tendencijomis bei mėgindami atsakyti į klausimą, kokia lietuvių kultūros vieta pasaulyje. Tai buvo individualus santykis su tuometine gyvenamąja tikrove, jaučiant ir save to konteksto dalimi, išgyvenant nuolatinę įtampą tarp lietuviškojo identiteto ir pasaulio pilietybės. Jaunųjų lankstumas leido jiems perimti iš svetimosios aplinkos tai, kas pozityvu, nauja, o vyresniųjų kultūrininkų užsidarymas lietuviškojoje tradicijoje „atitolino nuo pasaulio ir sunkino galimybę priimti tai, kas teigiama, nors ir nelietuviška“.

Pagal: <http://www.tekstai.lt>

WYPRACOWANIE

na temat nr

Miejsce dla egzaminatora

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Miejsce dla egzaminatora

Miejsce dla egzaminatora

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Miejsce dla egzaminatora

Tabele wypełnia egzaminator!

		<i>Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.</i>				
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	<i>Brak lektury obowiązkowej.</i>	<i>Nie dotyczy problemu.</i>	<i>Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.</i>

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM kl i k
		9	10	11	12	13	14	15	16			

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

3b	Spójność wypowiedzi	Liczba błędów w spójności	0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	------------------------	----------	----------

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych	0	1	2	3	4	5	6	7
			3 3 3 2 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 3 2 1 2A 1B H G F H G H E F G D E F C D E B C D A B C							

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych	0	1	2

4c	Poprawność interpunkcyjna	Liczba błędów interpunkcyjnych	0	1	2

Łączna liczba punktów:

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

